

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 2 lipca 2009 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 18 czerwca 2009 r. ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1, w § 5a wyrazy "tych dowodów" zastępuje się wyrazami "akt w tej części";
- 2) w art. 1, w § 5a wyrazy "zagroziłoby to bezpieczeństwu publicznemu, narażałoby na niebezpieczeństwo" zastępuje się wyrazami "narażałoby to na niebezpieczeństwo".

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

Uzasadnienie

Na posiedzeniu w dniu 2 lipca 2009 r. Senat rozpatrzył ustawę o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego i uchwalił do niej 2 poprawki.

W art. 1 w dodawanym § 5a ustawa stanowi, że "prokurator może odmówić zgody na udostępnienie dowodów". Sformułowanie to należy uznać za nieprawidłowe z dwóch względów. Po pierwsze nowy przepis dodawany jest w rozdziale dotyczącym "przeglądania akt i sporządzania odpisów" nie powinien zatem regulować kwestii związanych z dowodami, gdyż te uregulowane są w dalszym Dziale V Kpk. Zmiana ta narusza zatem systematykę Kodeksu postępowania karnego.

Ponadto, pojęcie "dowodu" w postępowaniu karnym jest wieloznaczne a oznacza przede wszystkim "każdy dopuszczalny w postępowaniu karnym środek służący ustaleniu okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia". Nie jest zatem jasne czego odmawiałby prokurator oskarżonemu. Z takiego brzmienia przepisu wynika bowiem, że prokurator nie może odmówić dostępu do akt, może natomiast odmówić dostępu do wszystkiego co się w tych aktach może znajdować, a co zdaniem prokuratora stanowi dowód w sprawie.

Senat dążąc do usunięcia powyższych wad uchwalił poprawkę nr 1.

Ustawa wprowadza daleko idące ograniczenia w zakresie prawa dostępu oskarżonego i jego obrońcy do akt sprawy w części, w jakiej uzasadniają one wniosek prokuratora w przedmiocie tymczasowego aresztowania. Wskazane w przepisie wyliczenie podstaw odmowy dostępu do takich akt zawiera między innymi klauzulę generalną "udostępnienie akt zagrażałoby bezpieczeństwu publicznemu".

Przyjęcie przepisu ustawy w tym brzmieniu pozwoli utrzymać dotychczasową praktykę w zakresie udostępniania (a raczej nieudostępniania) akt oskarżonemu, przyznając mu iluzoryczne uprawnienie, obwarowane szeregiem wyjątków o charakterze ogólnym i niedookreślonym, tworzących katalog podstaw odmowy dostępu do akt o charakterze otwartym.

Norma o takim charakterze wypacza ideę wskazaną przez Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu jego wyroku (sygn. akt K 42/07) i prawdopodobnie prowadzi będzie do kolejnych, licznych postanowień o odmowie dostępu do akt, i nie powstrzyma obywateli przed kierowaniem kolejnych skarg przeciwko naszemu państwu do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

W konkluzji uzasadnienia wyroku Trybunał stwierdził, że *"Jawne muszą być więc wszystkie te materiały postępowania przygotowawczego, które uzasadniają wniosek prokuratora o zastosowanie lub przedłużenie tymczasowego aresztowania. Należy w tym kontekście zauważyć, że samo doprecyzowanie art. 156 § 5 k.p.k., polegające na dodaniu do tego przepisu przesłanek odmowy dostępu do dokumentów w postaci klauzul ogólnych (np. dobra wymiaru sprawiedliwości), nie gwarantowałyby osobie tymczasowo aresztowanej dostępu do akt spraw w sposób zgodny ze standardami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka."*

W świetle powyższego należy uznać, że w zakresie wskazanej podstawy ustawa nie spełnia warunku zgodności z wydanym przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem, co uzasadnia poprawkę nr 2.